

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

(найменування центрального органу виконавчої влади у сфері освіти і науки)

ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

(повне найменування закладу вищої освіти)

Кафедра

Фінанси, банківська справа та страхування

(назва кафедри, яка відповідає за дисципліну)

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Ректор (перший проректор)

В.Г. Прушківський

«___» _____ 2018 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ППВС01 Фінансовий менеджмент у банку

(код і назва навчальної дисципліни)

спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

(код і назва спеціальності)

освітня програма (спеціалізація) Фінанси і кредит

(назва спеціалізації)

інститут, факультет Економіко-гуманітарний інститут, факультет економіки та управління

(назва інституту, факультету)

мова навчання українська

Запоріжжя - 2018 рік

Робоча програма «Фінансовий менеджмент у банку» для студентів
(назва навчальної дисципліни)
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»,

освітня програма (спеціалізація) Фінанси і кредит.
(назва спеціалізації)

„ 12 ” вересня, 2018 року- 30 с.

Розробники: Андрющенко І.Є. професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування, д.е.н., доцент

(вказати авторів, їхні посади, наукові ступені та вчені звання)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри
Фінанси, банківська справа та страхування

Протокол від “12” вересня 2018 року № 2

Завідувач кафедри Фінанси, банківська справа та страхування

_____ (С. В. Шарова)
(підпис) (прізвище та ініціали)
“ _____ ” _____ 20__ року

Схвалено науково-методичною комісією факультету економіки та управління

Протокол від. “10” жовтня 2018 року № 17

“ _____ ” _____ 20__ року Голова В.В. Корольков
(_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

Узгоджено групою забезпечення освітньої програми*

“ _____ ” _____ 20__ року Керівник групи _____
(_____)
(підпис) (прізвище та ініціали)

*Якщо дисципліна викладається невипусковою кафедрою

Фінансовий менеджмент у банку, 2018 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів -3	Галузь знань <u>07 «Управління та адміністрування»</u>	за вибором	
	Спеціальність: <u>Фінанси, банківська справа та страхування</u>		
Модулів – 2		Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		6-й	6-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ - _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин - 90		11-й	11-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 самостійної роботи студента - 6	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		14 год.	4 год.
		Практичні, семінарські	
		14 год.	2 год.
		Лабораторні	
		- год.	- год.
		Самостійна робота	
		62 год.	84 год.
Індивідуальні завдання:			
-.	- контр.роб.		
		Вид контролю: дів.залік	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання – 35% до 65%%

для заочної форми навчання – 7% до 93%.

1. Мета навчальної дисципліни

Мета вивчення навчальної дисципліни: є вивчення теоретико-методологічних засад та практичних питань з різних аспектів діяльності банку: формування і розміщення ресурсів, прибутковості, ризиків та інше.

Завдання навчальної дисципліни:

- формування теоретичних знань теорії і практики управління комерційним банком в умовах ринкової економіки;
- оволодіння стратегією поведінки на ринку банківських послуг в умовах нестабільності фінансово-кредитної системи;
- оволодіння сучасними підходами та методами щодо управління основними банківськими операціями; вивчення новітніх методів управління банком.

У результаті вивчення дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» студент повинен отримати:

загальні компетентності:

1. Здатність до аналізу та синтезу на основі економічних законів, логічних аргументів та перевірених фактів.
2. Здатність навчатися, сприймати набуті знання в предметній області та інтегрувати їх із уже наявними.
3. Здатність до розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності: сутність, структура, функції, принципи організації фінансів та їх використання в організації фінансів банку.
4. Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми: розробка заходів з підвищення ефективності роботи банку.
5. Здатність до ефективного комунікації та представлення складної комплексної інформації у стислій формі (усно та письмово), використовуючи інформаційно-комунікаційні технології та відповідні фінансові та економічні терміни.
6. Здатність виконувати прикладні дослідження як самостійно, так і в групі під керівництвом лідера, планування та управління часом.
7. Здатність здійснювати пошук та аналізувати інформацію з різних джерел.
8. Навички міжособи – здатність вчитися і бути сучасно навченим, здатність бути критичним і самокритичним, формувати почуття особистої відповідальності, наполегливість, гнучкість, енергійність, упевненість в собі, ініціативність.

фахових:

Фахові компетентності, яких набуватимуть здобувачі в процесі вивчення навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Компетенції згідно освітньої програми	Складові компетентності
Здатність робити оцінку та висновки з процесів, що відбуваються у всіх сегментах фінансового ринку, у грошово-кредитної політики країни і знаходити відповідні рішення з чіткими визначеннями припущень та ризиків.	Здатність здійснювати класифікацію основних понять, категорій фінансового менеджменту у банку.
	Здатність застосовувати основні методи аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій: визначення стратегії діяльності банку (ситуаційний стратегічний аналіз, зовнішній та внутрішній аналіз, SWOT-аналіз).
	Здатність робити оцінку та висновки з процесів, визначення процесу планування банківської діяльності, врахування внутрішніх і зовнішніх факторів в процесі планування.
	Здатність до пошуку, вироблення концепції розвитку банку, визначення цілей і завдань банку, тактичне планування у банку, структура бізнес-плану банку, фінансове планування діяльності банку.
	Здатність застосовувати основні методи системи планування банківської діяльності.
	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері управління капіталом у банку
	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері управління зобов'язаннями банку.
	Здатність застосовувати методи та інструментарій фінансового управління активами, капіталом, інвестиціями, фінансовими результатами; фінансовими ризиками.
	Здатність демонструвати поглиблені знання у сфері управління інвестиційним портфелем банку
	Здатність застосовувати методи управління ліквідністю банку.
	Здатність застосовувати управлінські навички у сфері управління прибутковістю банку.

очікувані програмні результати навчання:

- демонструвати знання про основні поняття та категорії фінансового менеджменту у банку;
- демонструвати знання основних методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій;
- володіти знаннями та практичними навичками і вміннями щодо визначення процесу планування банківської діяльності, врахування внутрішніх і зовнішніх факторів в процесі планування;
- демонструвати розуміння особливостей принципів організації процесу вироблення концепції розвитку банку, визначення цілей і завдань банку, тактичне планування у банку, структура бізнес-плану банку, фінансове планування діяльності банку;
- застосовувати методологію і методи системи планування банківської діяльності;

- демонструвати розуміння особливості застосування управлінських навичок у сфері управління капіталом у банку;
- демонструвати розуміння особливості застосування управління зобов'язаннями банку;
- вміти досліджувати методи та інструментарій фінансового управління активами, капіталом, інвестиціями, фінансовими результатами; фінансовими ризиками;
- демонструвати поглиблені знання у сфері управління ліквідністю банку;
- бути здатним обґрунтовувати та приймати рішення щодо стратегії фінансового інвестування;
- володіти знаннями методів аналізу та оптимізації портфеля інвестицій;
- застосовувати управлінські навички у сфері управління прибутковістю банку;
- виконувати навички роботи з комп'ютером та знання і уміння в галузі сучасних інформаційних технологій для рішення практичних задач;
- адаптуватись до нових ситуацій та приймати відповідні рішення;
- відповідально ставитись до виконуваної роботи, самостійно приймати рішення, досягати поставленої мети з дотриманням вимог професійної етики.

2. Програма навчальної дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Змістовний модуль 1. Сутність, зміст, принципи та функції фінансового менеджменту в банку

Тема 1. Засади фінансового менеджменту в банку. Література: [3; 7; 9; 19]. Поняття менеджменту у загальному розумінні. Менеджмент як самостійний вид професійної діяльності. Менеджмент як система управління. Суть менеджменту як економічної категорії, об'єктивні основи управління. Зміст банківського менеджменту, його специфіка. Зміст принципів менеджменту. Принципи, які характеризують банківський менеджмент як науку. Принципи банківського менеджменту як практичної діяльності. Головна мета банківського фінансового менеджменту. Загальні та конкретні завдання, що вирішуються у банківському менеджменті. Функції фінансового менеджменту як інструменти управління. Системний та процесний підхід до менеджменту в комерційному банку. Функціональна модель фінансового менеджменту в банку.

Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю. Література: [3; 6; 16; 19].

Визначення стратегії діяльності банку. Завдання менеджера щодо створення і реалізації стратегії. Складові стратегії банку. Реалізація стратегії. Реальна стратегія банку, що складається з двох частин – запланованої і випадкової. Елементи стратегії компанії. Мета стратегічного банківського менеджменту. Організаційні етапи стратегічного менеджменту. Ситуаційний стратегічний аналіз. Зовнішній та внутрішній аналіз. SWOT-аналіз як інструмент стратегічного управління. Поняття "стратегічне бачення діяльності банку". Організаційні етапи стратегічного менеджменту в банку.

Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку. Література: [3; 6; 16; 19].

Визначення процесу планування банківської діяльності. Основні завдання, що вирішуються у процесі розробки плану діяльності. Напрямки планування банківської діяльності. Врахування внутрішніх і зовнішніх факторів в процесі планування. Сутність стратегічного планування. Вироблення концепції розвитку банку. Визначення цілей і завдань банку. Аналіз зовнішніх та внутрішніх чинників в процесі стратегічного планування. Тактичне планування у банку, його характеристики. Структура бізнес-плану банку. Фінансове планування діяльності банку. Створення бюджетів.

Тема 4. Система планування банківської діяльності. Література: [3; 6; 7; 15 – 17]. Сутність функціонування та розвитку як основних внутрішніх

процесів у банку. Види внутрішніх організаційних процесів та функцій. Форми розвитку організації: організаційне проектування та організаційна раціоналізація, їх відмінності. Об'єктивні та суб'єктивні фактори, що впливають на процес реорганізації. Напрямки організаційного розвитку: структуризація, композиція, регламентація, орієнтація. Класифікація суб'єктів управління комерційного банку. Органи управління банку та їх повноваження. Вплив на організаційну структуру банку специфіки його діяльності, стратегічних і тактичних цілей, історії розвитку. Основні принципи організаційного процесу в банку. Організаційні структури за принципом бюрократії. Функціональні організаційні структури. Дивізіональні організаційні структури. Адаптивні організаційні структури та їх види: проектні структури, матричні структури, конгломерати.

Змістовний модуль 2. Методи управління банківськими операціями та ризиками

Тема 5. Управління капіталом у банку. Література: [2; 3; 7; 18 – 20]. Сутність пасивних операцій комерційного банку. Розподіл пасивів за видами на власні, залучені і позичені. Власні ресурси комерційного банку та особливості їх створення. Залучені кошти як переважна частина ресурсів банку. Роль запозичених коштів банку для підтримки поточної банківської ліквідності. Поняття капіталу банку. Структура банківського капіталу. Функції капіталу банку: оперативна, захисна, регульовальна. Проблема адекватності капіталу. Методи оцінки вартості капіталу. Процес планування потреби в капіталі. Методи визначення достатності капіталу. Оптимізація рівня капіталізації банку. Залучення капіталу із внутрішніх джерел. Сучасні підходи до реалізації дивідендної політики у банківському менеджменті. Провідні концепції дивідендної політики.

Тема 6. Управління зобов'язаннями банку. Література: [1 – 3; 9; 14; 19; 22]. Сутність і необхідність управління зобов'язаннями банку. Проблема формування оптимальної структури пасивів банку. Депозитні і недепозитні зобов'язання банку. Структура залучених коштів. Види депозитів. Цінові та нецінові методи управління залученими коштами. Визначення депозитної ставки. Методи визначення витрат на залучення банківських ресурсів. "Точка безбитковості" банку. Недепозитні джерела формування ресурсів комерційного банку. Особливості процесу управління запозиченими джерелами коштів.

Тема 7. Управління активами та пасивами банку. Література: [2; 7; 9; 18; 21]. Поняття активів банку. Необхідність управління активами. Види активів банку. Методи управління окремими видами активів банку. Перспективи

розвитку активних операцій комерційних банків. Вплив регулятивної функції НБУ на методи управління активами і пасивами. Сутність і механізм управління активами-пасивами комерційного банку. Інтегрований підхід в управлінні активами і пасивами банку. Бухгалтерська та економічна моделі управління активами і пасивами. Управління процентним ризиком.

Тема 8. Управління кредитним портфелем комерційного банку. Література: [2; 6; 7; 12; 13; 20; 21]. Організація кредитної діяльності. Кредитна політика банку та її реалізація. Управління доходністю кредитного портфеля та методи ціноутворення за кредитами. Управління кредитним ризиком на рівні окремої позики та на рівні кредитного портфеля. Методика оцінювання якості кредитного портфеля. Характеристика основних методів управління проблемними кредитами. Зміст та етапи проведення реабілітації проблемного кредиту.

Тема 9. Управління інвестиційним портфелем банку. Література: [4; 6; 7; 9; 17; 20; 21].

Сутність інвестиційної діяльності банку. Стратегії формування портфеля цінних паперів. Класифікації та функції портфеля цінних паперів. Типи портфелів цінних паперів банку. Критерії оцінки надійності портфеля цінних паперів. Фактори, які впливають на рівень доходності цінних паперів. Ризики, притаманні операціям з цінними паперами. Сутність інвестиційного горизонту. Стратегії управління інвестиційним горизонтом. Аналіз кривої доходності. Дюрація цінного папера.

Тема 10. Управління ліквідністю банку. Література: [4; 7; 12; 16; 20].

Поняття ліквідності комерційного банку. Вплив структури активів на ліквідність балансу банку. Залежність ліквідності банку від рівня ризику окремих банківських операцій. Стратегії управління ліквідністю комерційного банку. Три підходи рішення ліквідності банку: забезпечення ліквідності за рахунок активів, забезпечення ліквідності за рахунок позикових ліквідних коштів, збалансоване управління ліквідністю. Методи та інструменти управління ліквідністю комерційного банку. Метод конверсії фондів. Метод управління резервною позицією. Метод управління кредитною позицією. Сек'юритизація.

Тема 11. Управління прибутковістю банку. Література: [1; 2; 8; 9; 15 – 17; 22].

Підходи до оцінювання діяльності банку. Елементи стійкості комерційного банку. Структура банківських доходів і витрат. Функції прибутку. Поняття прибутковості банку. Показники прибутковості банку. Планування підвищення прибутковості діяльності банку з урахуванням допустимого рівня ризику. Моделі управління прибутковістю банківської діяльності.

3. Перелік попередніх та супутніх і наступних навчальних дисциплін

№ п/п	Попередні навчальні дисципліни	Супутні і наступні навчальні дисципліни
1.	Теорія ймовірності	Фінансовий аналіз
2.	Економетрія	Фінанси підприємств
3.	Фінанси підприємств	Фінансовий аналіз
4.	Гроші і кредит	Фінансовий ринок
5.	Операції комерційного банку	Банківська система
6.	Фінансовий менеджмент	Фінансова стратегія

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усь ого	у тому числі					усьог о	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Сутність, зміст, принципи та функції фінансового менеджменту у банку.												
Тема 1. Засади фінансового мен. у банку	8	1	1			6	10,5	0,5	0,25			10
Тема 2. Стратегічне управління банківською діяльністю	8	1	1			6	10,5	0,25	0,25			10
Тема 3. Органи управління та організаційна структура банку	8	1	1			6	10,75	0,5	0,25			10
Тема 4. Система планування банківської діяльності	8	1	1			6	10,75	0,5	0,25			10
Разом за змістовим модулем 1	32	4	4			24	42,5	1,5	1,0			40
Змістовий модуль 2. Методи управління банківськими операціями та ризиками												
Тема 1. Управління капіталом банку	8	1	1			6	7,5	0,4	0,1			7
Тема 2. Управління зобов'язанням банку	9	1	1			7	7,5	0,4	0,1			7
Тема 3. Управління активами і пасивами банку	11	2	2			7	7,55	0,4	0,15			7
Тема 4. Управління кредитним портфелем ком. банку	12	2	2			8	7,65	0,4	0,25			7
Тема 5. Управління інвестиційним портфелем банку	10	2	2			6	8,65	0,4	0,25			8
Тема 6. Управління ліквідністю і прибутковістю банку	12	2	2			8	8,65	0,5	0,15			8
Разом за змістовим модулем 2	58	10	10			42	47,5	2,5	1,0			44
Усього годин	90	14	14			62	90	4	2			84

5. Теми семінарських занять

Не передбачені навчальним планом.

6. Теми практичних занять

Практичні заняття є одним з аудиторних видів робіт, спрямованих, насамперед, на розвиток навичок самостійної роботи при вивченні дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» з метою поглиблення і розширення знань та використання методів і засобів аналізу в практичних ситуаціях у сфері банківської діяльності, фінансів підприємств, страхуванні тощо.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Засади фінансового менеджменту в банку. Визначення предмету, методів фінансового менеджменту. Функції фінансового менеджменту у банку. Література: [3; 7; 9; 19].	1	0,25
2	Стратегічне управління банківською діяльністю. Набуття практичних навичок і вмінь щодо ситуаційного стратегічного аналізу, зовнішнього та внутрішнього аналізу. Література: [3; 6; 16; 19]	1	0,25
3	Органи управління та організаційна структура банку. Визначення принципів організаційної побудови банку, основних типів організаційних структур у банках. Література: [3; 6; 16; 19]	1	0,25
4	Система планування банківської діяльності. Набуття практичних навичок і вмінь щодо стратегічного, тактичного і фінансового планування у банку. Література: [3; 6; 7; 15 –17]	1	0,25
5	Управління капіталом банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо аналізу капіталу банку. Література: [2; 3; 7; 18 –20]	1	0,1
6	Управління зобов'язанням банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо аналізу залучених коштів банку. Література: [1 – 3; 9; 14;19; 22]	1	0,1
7	Управління активами і пасивами банку. Аналіз структури активів та пасивів. Набуття практичних навичок в управлінні активними та пасивними операціями банку. Література: [2; 7; 9; 18;21]	2	0,15
8	Управління кредитним портфелем комерційного банку. Аналіз кредитного портфелю банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів управління проблемними кредитами. Література: [2; 6; 7; 12;13; 20; 21]	2	0,25
9	Управління інвестиційним портфелем банку. Оцінка стратегій формування інвестиційного портфелю банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів управління інвестиційним ризиком.Література: [4; 6; 7; 9;17; 20; 21]	2	0,25
10	Управління ліквідністю і прибутковістю банку. Оцінка фінансової стійкості банку. Набуття практичних навичок і вмінь щодо методів оцінки ліквідних засобів та прибутковості банку. Література: [1; 2; 4; 7; 8; 9;12; 15 – 17; 20;22]	2	0,15
	Разом	14	2

7. Теми лабораторних занять

Не передбачені навчальним планом.

8. Самостійна робота

Сучасна освіта будується, насамперед, на формування у майбутніх спеціалістів у сфері фінансів, банківської справи та страхування необхідних компетентностей, серед яких важливою є здатність до самостійної роботи, тому, під час вивчення курсу «Фінансовий менеджмент у банку» поряд з аудиторними заняттями підвищена увага приділяється організації і проведенню самостійної роботи.

Метою самостійної роботи є активізація засвоєння студентами теоретичних знань, формування навичок творчого опрацювання навчального матеріалу для підготовки до контрольних заходів та застосування у подальшій роботі. Самостійна робота студентів повинна стимулювати прагнення до наукового пошуку, створювати умови для професійного зростання та самовдосконалення.

Зміст самостійної роботи з курсу «Фінансовий менеджмент у банку» полягає у:

- опрацюванні студентами матеріалу лекцій, які були прочитані напередодні з використанням рекомендованої базової і додаткової літератури;
- опрацювання студентами розділів програми, які не висвітлюються на лекціях;
- розв'язання завдань-прикладів, які виносяться для додаткового домашнього опрацювання матеріалу з тем курсу;
- підготовки додаткового матеріалу у вигляді стислої доповіді з проблемних питань дисципліни для обговорення під час лекційних та практичних занять з використанням сучасних інформаційних технологій;
- підготовки до поточного та підсумкового контролю, заліку.

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Засади фінансового менеджменту в банку. Навчальні завдання. Література: [3; 7; 9; 19].	6	10
2	Стратегічне управління банківською діяльністю. Навчальні завдання. Література: [3; 6; 16; 19]	6	10
3	Органи управління та організаційна структура банку. Навчальні завдання Література:[3; 6; 16; 19]	6	10
4	Система планування банківської діяльності. Навчальні завдання . Література: [3; 6; 7; 15 –17]	6	10
5	Управління капіталом банку. Навчальні завдання. Література: [2; 3; 7; 18 –20]	6	7
6	Управління зобов'язанням банку. Навчальні завдання. Література: [1 – 3; 9; 14;19; 22]	7	7
7	Управління активами і пасивами банку. Навчальні завдання . Література: [2; 7; 9; 18;21]	7	7
8	Управління кредитним портфелем комерційного банку.	8	7

	Навчальні завдання. Література: [2; 6; 7; 12;13; 20; 21]		
9	Управління інвестиційним портфелем банку. Навчальні завдання. Література: [4; 6; 7; 9;17; 20; 21]	6	8
10	Управління ліквідністю і прибутковістю банку. Навчальні завдання. Література: [1; 2; 4; 7; 8; 9;12; 15 – 17; 20;22]	8	8
	Разом	62	84

9. Індивідуальні завдання

Для студентів заочної форми навчання – виконання контрольної роботи згідно Методичним вказівкам до виконання самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» заочної форми навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»/ Укладач І.Є.Андрющенко - Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.- 22с.

10. Методи навчання

Навчальний процес у Запорізькому національному технічному університеті здійснюється за кредитно-модульною технологією – моделі організації навчального процесу, яка ґрунтується на поєднанні двох складових: модульної технології навчання та кредитів (залікових одиниць) і охоплює зміст, форми та засоби навчального процесу, форми контролю навчальної діяльності студента в процесі аудиторної та самостійної роботи.

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми, графіки);
- практична робота – для використання набутих знань у розв’язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

11. Очікувані результати навчання з дисципліни

Результати навчання з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» деталізують такі програмні результати навчання: демонструвати: знання про основні поняття та категорії фінансового менеджменту у банку ; знання про основні поняття та категорії фінансового менеджменту у банку; знання основних

методів аналізу даних, оцінювання залежностей та формування прогнозів розвитку подій; знаннями та практичними навичками і вміннями щодо визначення процесу планування банківської діяльності, врахування внутрішніх і зовнішніх факторів в процесі планування; знання у сфері управління ліквідністю банку; володіти знаннями методів аналізу та оптимізації портфеля інвестицій; володіти навичками у сфері управління прибутковістю банку.

12. Засоби оцінювання

Контроль знань студентів з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання. Рейтингова система оцінювання – це система визначення якості виконаної студентом усіх видів аудиторної та навчальної роботи та рівня набутих ним знань та вмінь у межах навчальних модулів шляхом оцінювання в балах результатів цієї роботи під час поточного та підсумкового контролю, з наступним приведенням рейтингової оцінки в балах та оцінки за традиційною національною шкалою, шкалою ECTS.

Для визначення рейтингової оцінки курс дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» ґрунтується поділяється на 2 основних модуля, у межах яких розподілені теми. Ступінь вивчення студентами кожної теми дисципліни контролюється наведеними нижче методами під час аудиторних занять, тестуванням за підсумками вивчення тем у межах кожного основного модулю, проведення підсумкового оцінювання.

Для студентів денної форми навчання: поточне усне опитування на лекційних та практичних заняттях, оцінка виконання практичних домашніх завдань, аудиторне розв'язання задач, тестова перевірка під час поточного та підсумкового контролю, проведення двох модульних контролів. Залік.

Для студентів заочної форми навчання: захист контрольної роботи, підсумковий контроль у формі заліку.

ПИТАННЯ ДО ЗАЛІКУ

1. Суть менеджменту як економічної категорії.
2. Визначення сутності поняття «банківський менеджмент».
3. Особливості банківського менеджменту та основні етапи його розвитку.
4. Менеджмент як система управління комерційним банком: суб'єкти, об'єкти і принципи банківського менеджменту.
5. Завдання банківського менеджменту на макро- та макрорівнях.
6. Основні функції банківського менеджменту.
7. Фінансовий менеджмент та його місце у системі управління банком.
8. Визначення мети і завдань фінансового менеджменту у банку.
9. Система фінансового менеджменту банку: об'єкти і задачі управління.

10. Інструментарій фінансового менеджменту у банку: методи, прийоми, засоби і форми досягнення цілей і завдань банку
11. Суть і призначення банківського капіталу комерційного банку.
12. Функції банківського капіталу: оперативна, захисна, регулююча.
13. Види банківського капіталу. Оцінка вартості капіталу банку.
14. Метод балансової вартості
15. Метод ринкової вартості.
16. Метод «регульованих бухгалтерських процедур»
17. Методологія аналізу капіталу комерційних банків.
18. Визначення елементів власних коштів.
19. Зважування активів на предмет ризику неплатоспроможності.
20. Розрахунок позицій ринкових ризиків.
21. Порівняння власних коштів банку із зваженими на предмет ризику активами, позабалансовими статтями і сумами позицій ринкових ризиків.
22. Вимоги НБУ до капіталу комерційних банків України.
23. Вплив вимог до капіталу на політику діяльності банку.
24. Планування комерційним банком потреби у власних коштах.
25. Види зобов'язань банку.
26. Формування оптимальної структури зобов'язань.
27. Розробка політики банку щодо мобілізації коштів.
28. Фактори, що враховуються при залученні ресурсів.
29. Етапи аналізу зобов'язань комерційного банку.
30. Визначення оптимальної структури зобов'язань банку.
31. Показники, що використовуються під час аналізу зобов'язань.
32. Мета та завдання управління зобов'язаннями банку.
33. Складові системи управління зобов'язаннями банку.
34. Методи управління зобов'язаннями.
35. Інструменти управління.
35. Взаємозв'язок між процентними ставками банку.
37. Структура процентних ставок комерційного банку
38. Визначення основних принципів управління кредитними операціями банку.
39. Визначення оптимальної структури кредитного портфелю
40. Якість кредитного портфелю банку, фактори що її визначають.
41. Види операцій, які формують кредитний портфель банку.
42. Функції управління кредитним портфелем.
43. Параметри, що впливають на розмір і структуру кредитного портфеля.
44. Етапи управління кредитним портфелем.
45. Методи управління проблемними кредитами.
46. Критерії оцінки кредитів.
47. Показники оцінки якості кредитного портфелю банку.
48. Виникнення концепції управління активами і пасивами.
49. Цілі та завдання інтегрованого управління активами і пасивами:
50. Короткострокові та довгострокові аспекти управління активами і пасивами.

51. Реактивне та проактивне управління активами і пасивами.
52. Основні функції управління активами і пасивами.
53. Мета управління активами і пасивами.
54. Умови організації функції управління активами і пасивами.
55. Функції Комітету з питань управління активами і пасивами.
56. Джерела та напрямки використання інформації при управлінні активами і пасивами
57. Визначення сутності поняття ризику.
58. Керуючі впливи на ризик як об'єкт управління.
59. Фактори, що впливають на рівень ризику.
60. Класифікація видів банківських ризиків.
61. Види втрат, які супроводжують появу ризику.
62. Критерії вимірювання ризику.
63. Системи оцінювання ризику.
64. Методи кількісного аналізу рівня ризику.
65. Коефіцієнти оцінки ризику.
66. Мета процесу управління.
67. Система цілеорієнтованих функцій управління ризиками банку.
68. Цикл управління ризиками. Етапи управління ризиками банку.
69. Типологія методів управління ризиками. Способи управління ризиком.
70. Теорія управління ліквідністю.
71. Джерела формування та напрями використання ліквідних коштів.
72. Чинники, що найбільше впливають на банківську ліквідність, їх класифікація.
73. Мета аналізу банківської ліквідності.
74. Завдання аналізу ліквідності банку.
75. Прийоми та методи аналізу банківської ліквідності.
76. Групи коефіцієнтів оцінки ліквідності банку.
77. Види стратегій управління ліквідністю банку, їх сутність, переваги та недоліки.
78. Фактори, що впливають на вибір зовнішніх джерел поповнення ліквідних коштів.
79. Роль прибутку в забезпеченні стабільного розвитку банку.
80. Вимоги до забезпечення процесу ефективного управління прибутком банку.
81. Мета та завдання процесу управління прибутком банку.
82. Зміст процесу управління прибутком банку.
83. Система об'єктів управління прибутком банку.
84. Склад механізму управління прибутком.
85. Методи управління прибутком.
86. Планування як інструмент управління прибутком.
87. Системи планування прибутку банку .
88. Зміст аналізу прибутку банку.
89. Методи регулювання прибутку.

90. Сутність поняття кризи, їх класифікація.
91. Специфічні особливості банківської кризи.
92. Причини виникнення та форми прояву банківської кризи.
93. Фактори, що здатні спричинити кризу.
94. Підходи до розуміння сутності категорії «антикризове управління»: управлінській, стратегічній та системній.
95. Сутність антикризового управління банком.
96. Антикризове управління в системі фінансового менеджменту банків.
97. Антикризова фінансова стійкість банків.
98. Мета та завдання антикризового управління фінансовою стійкістю банків.
99. Системи антикризового управління банківською установою.
100. Основні завдання системи антикризового управління фінансової стійкості банків.
101. Функції антикризового управління.
102. Основні принципи організації системи антикризового управління банком.
103. Етапи антикризового управління.
104. Сутність діагностики кризи комерційного банку.
105. Структурно – логічна схема проведення діагностики кризи розвитку банку.
106. Перелік методів діагностики кризових явищ в державному антикризовому регулюванні.
107. Системи індикаторів, динаміка яких має свідчити про ймовірність настання банківської кризи.

13. Критерії оцінювання результатів навчання студентів

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час змістовного модульного контролю враховують наступні види робіт:

Про ведення змістовного модульного контролю з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку»

Найменування завдань	Кількість балів	Загальна кількість балів
1 теоретичне питання	20	20
1 задача	15	15
10 тестів	5	50
семінарські заняття	15	15
Підсумок	x	100

Підсумкова оцінка за семестр визначається як середня двох підсумкових контролів за перший та другий змістовні модулі.

Екзамен проводиться за наявності незадовільної оцінки підсумкового модуля або за вибором студента та містить: два теоретичних питання, задачу.

Поточний контроль з теми під час проведення аудиторних занять проводиться за наступною схемою:

Розподіл балів, які отримують студенти при поточному оцінюванні знань (залік)

Поточне тестування та самостійна робота										Середня сума
Змістовий модуль №1					Змістовий модуль № 2					
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	100
11	23	23	21,5	21,5	21	21	20	19,5	18,5	

T1, T2 ... T10 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою для екзамену
90 – 100	A	відмінно
85-89	B	добре
75-84	C	
70-74	D	задовільно
60-69	E	
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання
1-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

14. Методичне забезпечення

1. Комплект завдань для проведення поточного контролю.
2. Комплект завдань для підсумкового контролю.
3. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування». Частина I / Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.- 78 с.
4. Конспект лекцій з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» Частина II / Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.- 78 с.
5. Методичні вказівки до проведення практичних занять з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»./ Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2017.- 50с.
6. Методичні вказівки до самостійної роботи з дисципліни «Фінансовий менеджмент у банку» для здобувачів вищої освіти за освітнім ступенем «магістр» денної та заочної форм навчання спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»./ Укладач І.Є.Андрющенко, Запоріжжя: ЗНТУ, 2015.- 22с.

15 Рекомендована література

Базова

1. Аналіз банківської діяльності : підручник / за ред. проф. А. М. Герасимовича. – К. : КНЕУ, 2004. – 599 с.
2. Аналіз діяльності комерційного банку : Навчальний посібник для студентів вищих навчальних закладів за спеціальністю "Банківський менеджмент" / за ред. А. М. Герасимовича, Ф. Ф. Бутинця. – Житомир : ПП "Рута", 2001. – 384 с.
3. Банківський менеджмент : підручник / за ред. О. А. Кириченка, В. І. Міщенко. – К. : Знання, 2005. – 832 с.
4. Васюренко О. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / О. В. Васюренко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2001. – 316 с.
5. Глущенко В. В. Аналіз і регулювання діяльності комерційного банку / В. В. Глущенко, М. О. Кизим, Ч. Хонгвен. – Х. : ІНЖЕК, 2000. – 76 с.
6. Губарева І. О. Фінансовий менеджмент у банку : навчальний посібник / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 240 с.
7. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навчальний посібник / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 734 с.
8. Васюренко О. В. Банківський менеджмент : навчальний посібник / О. В. Васюренко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2001. – 316 с.
9. Глущенко В. В. Аналіз і регулювання діяльності комерційного банку / В. В. Глущенко, М. О. Кизим, Ч. Хонгвен. – Х. : ІНЖЕК, 2000. – 76 с.
10. Губарева І. О. Фінансовий менеджмент у банку : навчальний посібник / І. О. Губарева, О. М. Штаєр. – Х. : Вид. ХНЕУ, 2012. – 240 с.
11. Козьменко С. М. Стратегічний менеджмент банку : навчальний посібник / С. М. Козьменко, Ф. І. Шпиг, І. В. Волошко. – Суми : ВТД "Університетська книга", 2003. – 734 с.
12. Колодізєв О. М. Фінансовий менеджмент у банку: методологія прийняття рішень у банківській сфері : навчальний посібник / О. М. Колодізєв, І. М. Чмутова, І. О. Губарева. – Х. : ВД "ІНЖЕК", 2004. – 408 с.
13. Никитина Т. В. Банковський менеджмент / Т. В. Никитина. – СПб. : Питер, 2001. – 160 с.
14. Примостка Л. О. Фінансовий менеджмент банку : підручник / Л. О. Примостка. – К. : КНЕУ, 2004. – 468 с.

15. Система банківського менеджменту : навчальний посібник / за ред. О. С. Любуня, В. І. Грушко. – К. : Фірма "ІНКОС", 2004. – 480 с.

16. Тиркало Р. І. Фінансовий аналіз комерційного банку: основи теорії, експрес-діагностика, рейтинг : навч. посібн. / Р. І. Тиркало, З. І. Щибоволок. – К., 1999. – 236 с.

Допоміжна

1. Банківські операції : підручник / за ред. докт. екон. наук, проф. А. М. Мороза. – К. : КНЕУ, 2000. – 384 с.

2. Батракова Л. Г. Экономический анализ деятельности коммерческого банка : учебник для вузов / Л. Г. Батракова. – М. : Изд. корп. "Логос", 1999. – 344 с.

3. Заруба О. Д. Фінансовий менеджмент у банку : навч. посібн. / О. Д. Заруба. – К. : Товариство "Знання", КОО, 1997. – 172 с.

4. Ковбасюк М. Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств : навчальний посібник / М. Р. Ковбасюк. – К. : Видавничий дім "Скарби", 2001. – 336 с.

5. Кочетков В. Н. Анализ банковской деятельности: теоретико-прикладной аспект : монография / В. Н. Кочетков. – К. : МАУП, 1999. – 192 с.

6. Отенко И. П. Анализ деятельности коммерческого банка : учебн. пособ. / И. П. Отенко. – Х. : Узд. ХГЭУ, 2001. – 156 с.

7. Про банки і банківську діяльність : Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ 2121-14, редакція від 11.10.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

8. Про порядок регулювання діяльності банків в Україні : Інструкція НБУ, затверджена Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. за

9. № 368; зі змінами і доповненнями [Електронний ресурс] / Документ z0841-01, редакція від 09.08.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : / <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01>.

10. Про порядок формування та використання банками України резервів для відшкодування можливих втрат за активними банківськими операціями : Положення НБУ, затверджене Постановою Правління НБУ 25.01.2012 р. № 23 [Електронний ресурс] / Документ z0231-12, редакція від 02.08.2013 р., чинний; доступний з офіційного сайту Верховної ради України. – Режим доступу : <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/z0231-12>.

11. Руденко Л. В. Організація міжнародних кредитно-розрахункових операцій в банках : посібник / Л. В. Руденко. – К. : Видавничий центр "Академія", 2002. – 376 с.

12. Финансовый менеджмент. Теория и практика : учебник / под ред. Е. С. Стояновой. – М. : Перспектива, 1998. – 656 с.

16. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної Ради України. – Режим доступу :
www.rada.gov.ua.

2. Офіційний сайт Національного банку України. – Режим доступу :
www.bank.gov.ua.

